

efter rangen bernäst påföljande Regements Of-
ficeraren tjenst / och niuter lika wackt och ordon-
nance, som den commenderade hast. Skulle
wid något Regemente någon Generals Person
hafwa Compagnie, så niuter han lika wackt
som Öfwersten af Regimentet. Wid General
Krigs-Rätterne tager hwar och en sitt ställe ef-
ter Fullmachtens Datum, men uti Regements
Rätter bör Präsidium föras af den ordinarie
Öfwersten / Öfwerste Lieutenanten, eller i desse
frånwaru af Majoren. Skulle ingen af desse
wara tillstädes / så Präsiderar den äldste Extra-
ordinarie Regements Officeraren, men Compa-
gnie Officerare gifra tjenst i Krigs-Rätter efter
hwars och ens caractere.

Det alla som wederbör hafwa sig hörsamme-
ligen at efterrätta. Datum ut supra.

FRIEDRICH.

Kongl. Maj:ts

Nådige

PLACAT.

Om

Öttskillige misbrucks afskaffande / til
Hemmans Skogarnas Conservation uti de Sof-
nar / som Stora Kopparbergs Bergs-
lag med deras Wed och Kohlförsk-
lor tillagne äro.

Dat. STOCKHOLM den 4 Decemb. 1722.

Cum Gratia & Privilegio S:æ R:æ Maj:ts.

SEDERHOLM / uti Kongl. Boktryckeriet utplagdt /

Hos JOHAN HENRICH WERNER,
Directeur öfwer alla Boktryckerien i Nilet / Åhr 1722.

FRIEDERICH

med GUDS Nåde/ Sveriges/
 Giötes och Wendes Konung 2c. 2c. 2c.
 Giöre witterligt/ at ehuru wäl for-
 dom Glorwürdigste Sveriges Ri-
 kes Konungar/ af särdeles omwård-
 nad om Stora Kopparberget/ och
 för det där inrättade Koppar-Wärckes conservation
 och wid mackt hållande/ til den ändan åtskillige
 nyttige Förordningar stadga och utgå låtit/ och i
 synnerhet Höglöslig i åminnelse Konung Carl den
 XI-te/ efter förut anbefald och föråttad Commis-
 sion öfwer alla Järn-Wärcken inom Bergslager-
 ne/ samt då hållen noga undersökning om deras til-
 stånd/ och huru wida de af egne Skogar kunde hafwa
 bestånd/ utan at med Skogarnes utödande och Kohlens
 oloflige undandragande/ förfördela de ädlare Wår-
 ken/ igenom des almåna Förordning af den 18.
 Maji 1689 alstwarligen påbudt/ at uti Bergslager-
 ne inga andra Wårck skulle blifwa behållne/ ån de/
 hwilka kunde af egne Lägenheter bestå/ och således
 intet behöfde igenom Kohltiöp præjudicera å tinget
 de angelågnare Wårcken/ eller och Blåsningarna/
 och där någon kunde öfwertygas handla där emot/
 skulle den samma/ androm til warnagel/ böta första
 gån

Wärckets Skogar skada kunna / och finnes öfwer-
träda des undfångne Privilegier och Resolutioner,
samt där emot undan Koppar-Wärcket tilhandla
sig Kohl af de Hemmans Boer / som uti öfwanbe-
målte Soknar boende äro / skal / enär han lagligen
där om öfwertygas / vara förfallen til Ett Tusende
Daler Silfvermynts böter för hwarie Stig / och
där han andra gången beträdes hafwa köpt en en-
da Stig Kohl / då vara des Bruks Privilegier för-
lustig / och Bruket eller Järn-Wärket utan alt skons-
mål utrifwas och ödeläggias. Och emedan ofta
händer / at Betienterne wid Bruken eller Arrenda-
torerne, Ugarena owestandes / inlåta sig i Kohl-
handel med Almogen / så warder här med Bruks-
Possessorerne af slike Wärck / som öfwanförmålt är /
antydtt och pålagdt / at de sielfwe / så framt de wele
vara utan skuld och ansvar / skola lemna sine Be-
tienter samt Arrendatorer skriftelige åtvarningar /
at sig icke besatta med den ringaste Kohlhandel ifrån
Kopparbergs Soknarna; Men der Betienten eller
Arrendatoren likafult af egit öfwerdåd kunde öfwer-
tygas köpa en enda Stig Kohl / skal han då vara
förfallen til Ett Tusende Daler Silfvermynts plikt /
och / där han ej orckar botum / umgiålla det med
troppen.

Men

74
Men hwad Almogen betråffar / som olofligen
några Kohl til Järn-Wärcken emot förbud aflåta
och förfållia / så skal den / som där med beträdes /
plikta för hwar gång sina Tyratio Märcker Silf-
vermynt / och Kohlen Confisceras. Och på det en
slik för Koppar-Wärcket fast skadelig och oloflig
Kohlhandel må desto bättre blifwa uptåct / och
den brohliche affstraffad / skal Ungifwaren för hwar
gång / eho han vara må / jemwål hafwa at niuta
Etthundrade Daler Silfvermynt utaf Bergslagen /
efter deras eget bewilljande. Men såsom Almogen
på öfwantalde sätt är förbunden / at endast och al-
lenast sina Kohl til Stora Kopparberget och ingen
annorstådes aflåta / så skal och där emot Koppar-
bergslagens skyldighet vara / at stå wid deras
Contract med Almogen / och emottaga icke allenast
Skatte utan ock alla de Sälje-Kohlen / som de
ifrån förberörde Soknar kunna kohla / och til Kop-
par-Wärcket framföra.

I lika måtto skal här med Bruks-Jökarne al-
deles vara förment / at hädan efter nå under sig
någon Skogs-tract til kohlning af den Skog / som
tilkommer de under Stora Kopparberget förlagde
Hemmanen / det må skie igenom Köp / Förslag / För-
skräkning / eller hwad prætext det vara må; Utan
bör

bör alt sådant förklaras för ogilt / samt Köparen
sin köpeförlustig ; Och där han finnes koh-
la der på / och Kohlen til sitt Järnwärck afföra /
då wara samma straff underkastad / som ofwan om
Kohl-Handelen är påbudt.

Utom alt detta / som således af Ds stadgat blif-
wit / til hånmande af Skogarnes förminskning /
genom de öfverklagade Kohlassahlur til Järn-
Wärcken ifrån ofstånande under Stora Kopparber-
get förlagde Sotnar / måste Wi och fast ogierna
förnimma / huru som wid den af Länshöfdingen
uti Orten och twänne Wärt Bergs Collegii Leda-
möter förrättade Commissionen är besunnit / at Al-
mogen uti berörde Sotnar / när de deras Kohlnin-
gar wilja anlägga / icke utblåda den der til tienliga
Skogen / utan den spåda / som til Kohlning är al-
deles odugelig / äfwen så wäl som den gröfre neder-
fälla / affwedja och afbränna / samt sedan de Weden
uti Mjshlan inått / beså den afbrände Marken /
der likwäl / om Almogen i stället för ett slikt swe-
diande och matsjordens bortbrännande / allenast fäl-
de Skogen til Kohlning och andra deras behof / u-
tan at afbränna den samma / kunde Skogen efter
handen tilwåra / til icke mindre Almogens än Sto-
ra Kopparbergets nytta ; Alltså och som så mycket
nödi-

75
nödigare finnes / at förberörde misbruk måge hån-
mas och affkaffas / som elliest Skogarne der igenom
skulle mer och mer blifwa förderfwade och förmin-
skade / och Stora Kopparbergslagen komma at li-
da ännu en större brist af nödige och tilräckelige
Kohl / och således uti tilwärckningen at ske en studz-
ning / til deras skada samt Wärt och Wärt Nikes
alt för stora affaknad uti Wära af Koppar-Wärcket
tilständige ingälder ; Fördenskul hafwe Wi här
med / uti de Sotnar / hwilka med deras Kohlförsk-
lor Stora Kopparberget tilslagne blifwit / ofwan-
berörde skadelige misbruk med Swediande och Mar-
kens förbrännande sträng och allwarligen aldeles
förbiuda welat. Den som sig här emot förbruter /
och antingen faller någon swed / eller elliest den skog /
som til Kohlning eller annat behof afhugges / af-
bränner / och således Skogsmarken förderfwar / bör
af Wederberörande Bergs Betiente eller Stora
Kopparbergslagens Fullmäktige til Bergstinget
instämmas / och hwar gång plikta Tiugu Marker
Siltwermt / jemte det han / om samma afbrän-
de park besädd blifwit / gör sig des arbete och Sä-
den förlustig.

Sidst / såsom Wi förnimme / at Skogarna äf-
wen uti ofstånande Sotnar deis med Ceterijs fäl-
lan

lande/ dels och de unga och späda Granars afhug-
gande til Band på Gårdzle-gårdarne illa handte-
ras/ samt där igenom uti deras wäxt mycket hin-
dras och skadas; ty warder och här med alstwar-
ligen förbudt/ at til berörde behof hugga någon
ung Tall eller Gran; utan kunna Wederbörande i
det stället til Geterijs hugga Tallqwistar/ och til
Gårdsflegårdarnes stängande betiena sig af Eene-
eller Oranqwistar. Stulle någon beträdas sig här
emot förbröta/ den samma bör plikta Tiugu Mar-
ker Silfwermynt: kommandes alla de böter/ som
i detta Wårt Placat utfatte äro/ således at fördelas/
at Bergslagen/ såsom Måls-ägande/ niuter där
af en trediedel/ men de öfrige två-trediedelarne
anslås til de slagne i Grufwan/ samt Bergsla-
gens Fattige. Och på det hwar och en så af
Bruksinnehafwarne och deras Förwaltare/ som
Allmogen/ hwilkom detta åligger i akt at taga/
måge om denna Förordning blifwa desto bättre
underrättade; Så är Wår Nådige Wilje/ at
den samma Åhrligen om Winter-tiden/ och så snart
Åkesföret begynnes/ skal af alla Predikostolar i Kop-
parbergs-Låhn/ samt nästa Sotnarna där om-
kring/ allmänt kundgöras; Jemwål anbefalles
Wårt Bergs Collegium och Wederbörande Landz-
höf-

76
hufdingar/ samt Bergmästare och flere så Bergs-
som Crono Betienter/ at hålla där öfwer hand
och inseende/ det må alt hwad här uti Stadgat
och Förordnat är/ noga efterleswat blifwa. Til
yttermera wisso hafwe Wi detta med egen Hand
underskrifwit/ och med Wårt Kongl. Sigill bekräf-
ta låtit. Stockholm i Råd-Sammaren den 4.
Decemb. 1722.

FRIEDRICH.

